

Sygn. akt III Ca 853/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Skrzekut (sprawozdawca) SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś SSR del. Katarzyna Romańczyk
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014r. w Nowym Sączu

na rozprawie sprawy

z powództwa małoletnich: A. B., Ł. B., S. B. i M. B. (1) działających przez przedstawicielkę ustawową – matkę M. B. (2)

przeciwko M. B. (3)

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Limanowej

z dnia 5 września 2013 r., sygn. akt III RC 76/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Limanowej do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III Ca 853/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Limanowej zasądził od pozwanego M. B. (3) tytułem alimentów na rzecz małoletnich powodów A. B. ur. (...) w L. kwoty po 600 zł, Ł. B. ur. (...) w L. kwoty po 500 zł, S. B. ur. (...) w L. kwoty po 500 zł oraz M. B. (4) ur. (...) w L. w kwocie po 400 zł, tj. łącznie 2 000 zł miesięcznie, płatnych z góry do 10 - tego dnia każdego następującego po sobie miesiąca, począwszy od dnia 21 czerwca 2013 r. z ustawowymi odsetkami w razie przekroczenia powyższego terminu płatności którejkolwiek z rat, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów M. B. (2) (pkt I). Kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa, zwalniając pozwanego M. B. (3) od ich ponoszenia (pkt II). Wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt III).

W uzasadnieniu wskazano, że przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów złożyła pozew, w którym domagała się zasądzenia na rzecz małoletnich alimentów w kwotach jak powyżej. Na uzasadnienie pozwu podała, że od 18.07.2008 r. pozostaje w związku małżeńskim z pozwanym, który nie łoży na utrzymanie małoletnich powodów, mimo że posiada na to środki finansowe. Zatrudniony jest jako budowniczy. Podała, że dochodzone alimenty stanowią połowę rzeczywistych kosztów utrzymania dzieci. Wywodziła, że sama nie pracuje albowiem opiekuje się najmłodszym dzieckiem.

Pozwany na rozprawie w dniu 5 września 2013 r. oświadczył, że uznaje żądanie pozwu.

Sąd Rejonowy na podstawie art. 213 § 2 kpc przyjął, iż uznaniem tym jest związany. Wskazał, że bezspornym pozostaje, że na pozwanym ciąży wobec małoletnich powodów obowiązek alimentacyjny, a nie zachodzą przeszkody do uznania powództwa przewidziane w tym przepisie.

Wyrok ten zaskarżył apelacją pozwany. Podniósł, że nie jest w stanie uiścić alimentów w zasądzonych kwotach, jest w stanie zapłacić jedynie 500 zł miesięcznie. Wywodził, że utrzymuje się z prac dorywczych, dotąd wszystkie zarobione pieniądze przeznaczał na potrzeby dzieci, utrzymanie domu oraz spłatę kredytu hipotecznego. Zarzucił, że sprawa do momentu dostarczenia mu wezwania prowadzona była bez jego udziału, wezwanie otrzymał w przeddzień rozprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się skuteczna o tyle, że musiała skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Uznanie powództwa jako czynność procesowa może zostać odwołane do chwili uprawomocnienia się orzeczenia. Jeżeli jest ono jednocześnie czynnością procesową i oświadczeniem woli, to dopuszczalność odwołania uznania powództwa tj. uchylenie się od skutków oświadczenia o uznaniu podlega ocenie Sądu.

Niewątpliwie pozwany, składając apelację od wyroku Sądu I instancji, w którym zakwestionował wysokość zasądzonych alimentów, odwołał uznanie powództwa. Zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczności przytoczone w uzasadnieniu apelacji pozwalają na przyjęcie, iż odwołanie to było skuteczne. Pozwany wskazywał, iż jego możliwości finansowe nie pozwalają na uiszczenie alimentów w wyższej kwocie niż łącznie 500 zł miesięcznie. Podawał, iż wszystkie zarobione pieniądze przeznacza na utrzymanie dzieci i utrzymanie domu oraz spłatę rat kredytu hipotecznego. Twierdził również, iż wezwanie na rozprawę otrzymał dzień wcześniej. W ocenie Sądu Okręgowego, okoliczności powyższe uprawdopodobniają, co jest wystarczające, iż pozwany składając oświadczenie o uznaniu powództwa działał pod wpływem błędu, o jakim mowa w art. 84 kc. Zauważyć należy, iż wezwania na rozprawę pozwany nie odebrał osobiście, przesyłkę jako dorosły domownik odebrała K. W..

Z uwagi na skuteczne odwołanie uznania powództwa, co jak wyżej wyjaśniono, było na etapie postępowania apelacyjnego dopuszczalne, zachodziła konieczność uchynienia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w celu przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Dodatkowo w niniejszej sprawie zwrócić należy również uwagę na inne okoliczności skutkujące uchynieniem zaskarżonego orzeczenia.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 213 § 2 kpc Sąd inaczej niż przed zmianą dokonaną ustawą nowelizacyjną z dnia 1 lipca 1996 r. (Dz. U. 1996.43.189) jest związany uznaniem powództwa. Literalna wykładnia tego przepisu wskazuje, że badanie takiego uznania ogranicza się wyłącznie do tego, czy nie jest ono sprzeczne z prawem, z zasadami współzycia społecznego albo nie zmierza do obejścia prawa. Do takich wniosków prowadzi również wykładnia historyczna. Poprzednio obowiązujący przepis art. 213 § 2 kpc w sposób wyraźny wskazywał, że skuteczność uznania pozwu pozostaje w gestii sądu, który weryfikuje je z okolicznościami sprawy. Nowelizacja art. 213 § 2 kpc jest wyrazem dążenia do dostosowania przepisów procesowych do zasady kontrydiktoryjności. Opiera się na rezygnacji z dążenia do prawdy materialnej na rzecz prawdy formalnej.

Związanie to nie może być jednak rozumiane w sposób bezwzględny. Jego ocena wymaga indywidualnej oceny z punktu widzenia konkretnej sprawy. Choć obecnie Sąd nie jest uprawniony do badania w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy czy uznanie pozwu znajduje oparcie w okolicznościach faktycznych sprawy i obowiązujących przepisach prawa to nie oznacza to, że zwolniony jest z obowiązku badania, czy okoliczności faktyczne przytoczone na uzasadnienie pozwu znajdują swe oparcie normatywne.

Aby uznanie powództwa było możliwe powództwo to musi przede wszystkim spełniać elementarne warunki o jakich mowa w art. 187 § 1 kpc. Zgodnie zaś z tym przepisem pozew musi zawierać nie tylko dokładnie określone żądanie ale nadto przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających to żądanie. Muszą być to takie okoliczności, które będą uzasadniały zastosowanie konkretnej normy prawnej.

I tak, w przypadku roszczeń alimentacyjnych na uwadze należy tu mieć przepis art. 133 § 1 kro, który wskazuje kiedy roszczenie alimentacyjne jest uzasadnione oraz art. 135 § 1 kro, który określa sposób ustalania wysokości takich roszczeń.

Ocena pozwu w niniejszej sprawie prowadzi tymczasem do przekonania, że nie zawiera on wszystkich przedmiotowo istotnych okoliczności faktycznych. I tak, brak jest w nim w szczególności jakichkolwiek informacji, jakie to są usprawiedliwione potrzeby małoletnich powodów w rozumieniu art. 135 § 1 kro, które uzasadniałyby zasądzenie na ich rzecz alimentów we wskazanej wysokości. Nie wskazano również wysokości zarobków, jakie osiąga pozwany z tytułu zatrudnienia w charakterze budowniczego, a co uzasadniałoby przyjęcie, że jego możliwości zarobkowe pozwalają na obciążenie go obowiązkiem alimentacyjnym w żądanych kwotach. Brak jest także informacji co do tego, w jaki sposób swój obowiązek alimentacyjny względem małoletnich powodów realizuje ich matka. Choć w świetle przedstawionych powyżej uwag, matka powodów nie była obowiązana przedstawiać dowodów na te okoliczności, to aby apelujący mógł się do nich ustosunkować koniecznym było samo ich sprecyzowanie. Brak takiej konkretyzacji prowadzi do przekonania, że uznanie było niedopuszczalnym z uwagi na brak jego przedmiotu, tj. należycie sprecyzowanego powództwa.

Zważenia wymaga, że ustalony obowiązek alimentacyjny nie ma jakiegoś trwałego charakteru a to w tym sensie, że zgodnie z art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać jego uchylecia bądź zmiany jego wysokości. Badanie czy taka zmiana stosunków miała miejsce wymaga porównania sytuacji, jaka miała miejsce w chwili nałożenia obowiązku alimentacyjnego z sytuacją aktualną na chwilę oceny zasadności takiej zmiany. Przy informacjach podanych w pozwie wniesionym w niniejszej sprawie, weryfikacja taka byłaby zaś niemożliwa. Brak wskazania potrzeb małoletnich nie pozwoliłoby na ewentualne zweryfikowanie w przyszłości, czy potrzeby te uległy zmianie. Brak danych co do sytuacji majątkowej pozwanego oraz jego rzeczywistych możliwości zarobkowych utrudniałby z kolei ocenę, czy w jego przypadku nastąpiła zmiana okoliczności uzasadniająca zmianę a względnie uchylenie nałożonego obowiązku alimentacyjnego. Należy podkreślić, iż Sąd Rejonowy ograniczył się w zasadzie jedynie do odebrania od pozwanego oświadczenia o uznaniu powództwa. Z protokołu rozprawy nie wynika, by słucał pozwanego informacyjnie na okoliczność jego możliwości majątkowych i zarobkowych, mimo iż jednocześnie pozwany wniósł o zwolnienie go od kosztów sądowych, który to wniosek Sąd Rejonowy zresztą uwzględnił, wydając w tym przedmiocie dodatkowe rozstrzygnięcie. Nie dysponował też Sąd Rejonowy danymi w tym zakresie, gdyż stosownego formularza pozwany w niniejszej sprawie nie złożył.

Niezależnie od powyższego za dowolne ocenić trzeba stwierdzenie Sądu, że w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności przewidziane w art. 213 § 2 kpc, które nie pozwalają na uznanie powództwa. W szczególności brak wymienionych informacji stoi na przeszkodzie ocenie, czy uznanie nie zmierza np. do obejścia prawa i nadużycia przepisów egzekucyjnych, które to przewidują kolejność zaspokojenia wierzytelności (art. 1025 kpc). Może to mieć znaczenie w sytuacji, gdy strony zaciągnęły kredyt, o czym jest mowa w apelacji.

Mając na uwadze wszystko powyższe Sąd Okręgowy na mocy art. 386 § 4 kpc orzekł jak w sentencji.

Ref. SSR J. R.-P.

Wyk. JS